
LIGELØNSUDSPIL

ENHEDSLISTEN

ENHEDSLISTEN VIL HÆVE LØNNEN FOR SOSU'ERE, PÆDAGOGER OG SYGEPLEJESKER

SOSU'erne, pædagogerne og andre kvindedominerede fag i det offentlige skal have en mærkbar lønstigning ved næste offentlige overenskomstforhandling i 2018. 21.000 kr. mere i lønningsposen om året er konsekvensen af Enhedslistens forslag til en ligelønspulje på 5 mia. kr.

Enhedslisten vil med et nyt udspil bekæmpe uligeløn mellem mænd og kvinder ved at afsætte 5 mia. kr. i en særlig ligelønspulje til de offentlige overenskomstforhandlinger i 2018. Midlerne skal øremærkes at bekæmpe uligeløn. Bruges den eksempelvis på at hæve den tredjedel af de offentligt ansatte, der har den laveste løn, vil det omfatte godt 270.000 ansatte, fortrinsvis kvinder, og give ca. 21.000 kr. mere i løn om året, hvis man er fuldtidsansat.

Pernille Skipper siger:

– Danmark er et neandertaler-samfund på ligelønnen for at sige det lige ud. Kvinder tjener stadig i gennemsnit 15 % mindre end mænd, og kvindedominerede fag har fortsat langt lavere løn end mændene. Fortsætter udviklingen i samme tempo som nu, vil det tage mere end 100 år, før Danmark har ligeløn mellem mænd og kvinder. Det skrider på politisk handling.

– Det er hamrende uretfærdigt, at vi i Danmark stadig i 2017 har så store lønforskellemellem mænd og kvinder. Problemet slår særligt igennem på det offentlige område, hvor især kvinder arbejder med omsorgsfag, som er hamrende vigtige for samfundet, men som ikke aflønnes derefter. Faktisk vokser løngebet her. SOSU'ere, sygeplejersker og pædagoger knokler hver dag for at holde vores samfund i gang. Selvfølgelig er det ikke fair, at de tjener markant mindre.

– Vi foreslår, at der fra politisk hold afsættes 5 mia. kr. til de offentlige overenskomstforhandlinger i 2018, udover hvad der skal afsættes til sædvanlige lønstigninger. De kan bruges af aftaleparterne, som de ønsker – med den binding, at uligelønnen skal bekæmpes. Det kan eksempelvis betyde 21.000 kr. mere om året til alle i omsorgsfagene eller til den lavestlønnede tredjedel, som også hovedsageligt er kvinder.

Forslaget konkret

Enhedslistens foreslår, at der til næste overenskomstforhandling på det offentlige område afsættes fem milliarder til en særlig ligelønspulje ud over de planlagte lønmidler. Midlerne skal øremærkes til særligt at hæve kvinderne, så uligelønnen mærkbart formindskes, men den konkrete udformning foretages af arbejdsmarkedets parter i overensstemmelse med den danske model.

Puljen kan eksempelvis bruges ved at hæve lønnen de offentligt ansatte, der har den laveste løn – dvs. at omkring 270.000 HK'ere, rengøringsassistenter, SOSU'ere m.v. – med ca. 21.000 kr. om året, inkl. pension og feriepenge, for en fuldtidsansat] udover de planlagte lønstigninger.¹ Eller puljen kan bruges ved særligt at give omsorgsfagene en tilsvarende lønstigning, hvilket særligt ville tilgodese pædagoger, sygeplejersker og SOSU'ere.

¹ Antallet af personer som puljen vil omfatte er beregnet med udgangspunkt tal for beskæftigelsen i den offentlige sektor. En lavtlønspulje som løfter 1/3 af de offentligt ansatte omfatter således i runde tal (feb. 2017): $822.764 / 3 \approx 274.000$ personer (LBESK04, Statistikbanken).

Løftet i kroner og øre for en fuldtidsbeskæftiget tager udgangspunkt i tal for fuldtidsbeskæftigelsen i den offentlige sektor (OBESK3, Statistikbanken), som i 4. kvartal 2016 var på 713.217 fuldtidspersoner.

Omregner man lønløftet for en fuldtidsbeskæftiget får man: $5 \text{ mia. kr.} / (713.217 / 3) \approx 21.000 \text{ kr. pr. fuldtidsbeskæftiget.}$

Det svar til en månedlig stigning på ca. 1.750 kr. for en fuldtidsansat, hvis det gives til alle i målgruppen som et særligt tillæg – ud over den almindelige lønstigning.

Uanset den konkrete udformning ville det betyde en markant stigning for hovedsageligt kvinder og dermed være et stort skridt i retningen af mere ligeløn.

Udmøntningen af midlerne skal ske gennem forhandling mellem arbejdsmarkedets parter, men med den binding at forhandlingsresultatet skal afspejle intentionen om et markant løft i bunden. Puljen fordeles mellem stat, kommuner og regioner efter en nærmere aftalt model.

Udgifter og finansiering

Bruttoudgiften på 5 mia. kr. skønnes efter tilbageløb af afgifter at udgøre en udgift på godt 3 ¾ mia. kr. for de offentlige kasser, da vi regner med, at en del af de øgede lønninger løber tilbage til de offentlige kasser i form af afgifter.²

Der er efter Enhedslistens mening penge nok i dansk økonomi til at finansiere en lavtlønspulje. Vi vil i en forhandling om oprettelsen af en sådan pulje pege på at finansieringskilder, som samtidig har samfundsmæssigt gavnlige virkninger som fx en aktieomsætningsafgift, der indbringer ca. [6] mia. kr. efter tilbageløb.³ Den endelige fastlæggelse af finansieringen vil være op til forhandlinger mellem Folketingets partier.

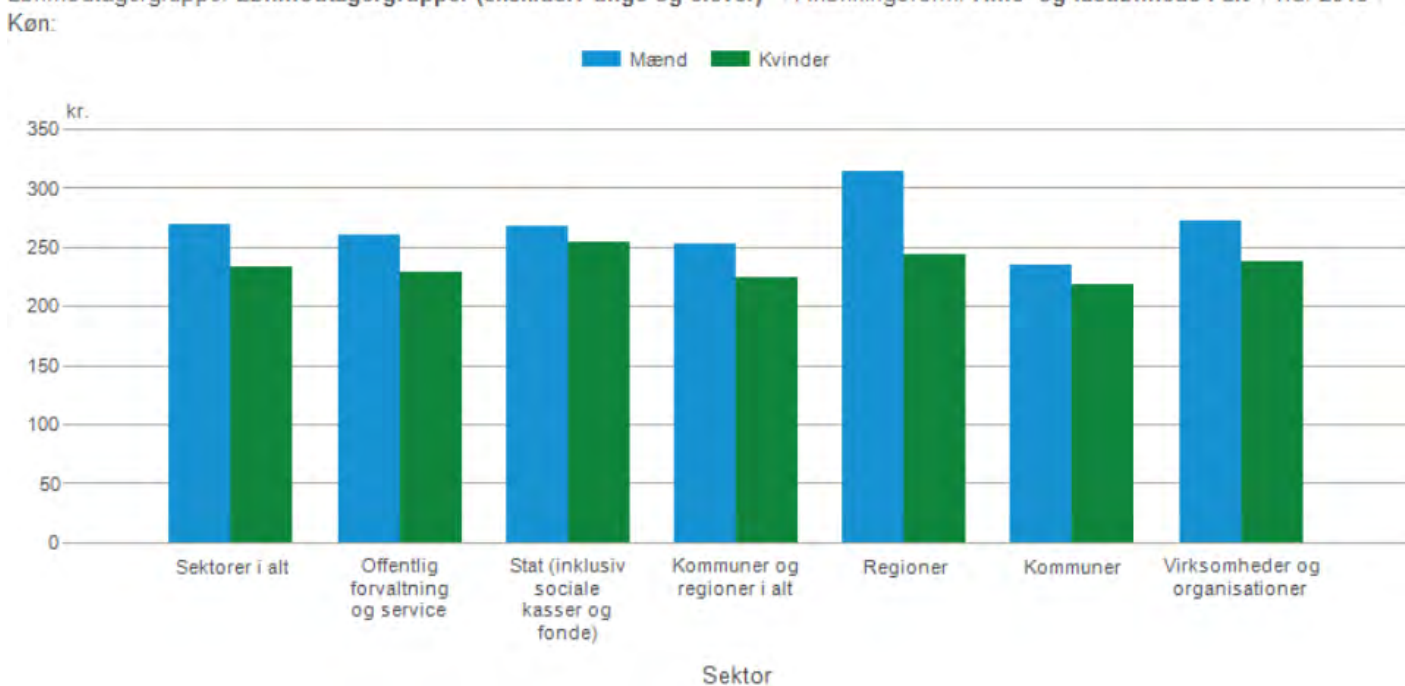
Fakta: Så stort er lønproblemet

Løngabet mellem mænd og kvinder er i gennemsnit 15 % i Danmark. Løngabet opstår særligt, fordi det danske arbejdsmarked er meget kønsopdelt, og kvinder ofte er ansat i den offentlige sektor til en lavere løn end andre sektorer.

Løn

Lønkomponenter: STANDARDBEREGNET TIMEFORTJENESTE

Lønmodtagergruppe: Lønmodtagergrupper (eksklusiv unge og elever) | Aflønningsform: Time- og fastlønnede i alt | Tid: 2015

kilde: Danmarks Statistik <http://www.dst.dk/da/Statistik/emner/tvaergaende/ligestilling>

² Der er alene regnet med et afgiftsindhold af lønstigningen svarende til 24,5 pct. Den egentlige udgift for de offentlige kasser reduceres yderligere af skattebetalingen. Hvis den ansatte betaler 40 pct. i skat og derefter forbruger en 50-60 pct. af restbeløbet, vil udgiften for de offentlige kasser således være: $5 * (1-0,4) * (1-0,5 * 0,245) = 2,6$ mia. kr.

³ Se Skatteministerens svar til Folketingets skatteudvalg på spm. nr. 238 (samling 2016-17). Online: <http://www.ft.dk/samling/20161/almindel/sau/spm/238/svar/1391912/1735902.pdf>

Beregninger for fagforeningen FOA, at lønkløften mellem lavtlønnede og højtlønnede offentligt ansatte er vokset. I perioden fra maj 2011 til maj 2016 har en kommunalt ansat chef i gennemsnit fået en lønstigning på 8.774 kroner om måneden. Juristen har fået 4.815 kroner siden 2011. En SOSU har kun set 2.184 ekstra kroner: <https://www.foa.dk/~media/Faelles/PDF/Kampagner/DetDuErVaerd-4L/NY%20kommunal%20I%C3%B8nanalyse%202011-2016%20pdf>

Det skyldes bl.a., at lønstigninger gives i procent, hvilket betyder, at de højtlønnede løber med de største lønstigninger i kroner og øre. Det betyder, at løngabet mellem højtlønnede og lavtlønnede vokser hvert eneste år.

Figur 1. Lønudvikling i nettomånedsløn maj 2011-2016 udvalgte faggrupper i kommunerne (i kr., løbende priser)

Udvikling i nettomånedsløn fra maj 2011 til maj 2016 målt i kroner. Udvalgte faggrupper i kommunerne

Før overenskomstforhandlingerne i 2008 var flere partier ude med krav om en særlig lavtlønspulje på helt op til 5 milliarder kroner. Det gjaldt både Dansk Folkeparti, SF og Socialdemokraterne.